

Wijziging van de Invaliditeitswet, de Ziektewet, de Zee-ongevallenwet 1919, de wet van 21 December 1950, Stb. K 590, tot uitbreiding van de toepassing van het Ziekenfondsenbesluit en de Werkloosheidswet

(Verhoging loongrenzen)

Wijziging van de Noodwet Ouderdomsvoorziening

(Verhoging van uitkeringsbedragen en inkomensgrenzen)

Tijdelijke verhoging van ongevalsuitkeringen

Wijziging van de wet van 3 Februari 1954, Stb. 60, tot tijdelijke verhoging van renten ingevolge de Invaliditeitswet en van de op die renten verleende toeslagen

(Verhoging renten en toeslagen)

Wijziging van de Kinderbijslagwet

(Verhoging kinderbijslagen)

Wijziging van de Kinderbijslagwet voor invaliditeits-, ouderdoms- en wezenrentetrekkingen

(Verhoging kinderbijslagen)

Wijziging van de Noodwet Kinderbijslag Kleine Zelfstandigen

(Verhoging kinderbijslagen)

VOORLOPIG VERSLAG

No. 18

Algemeen

Vrijwel algemeen achtte men de aanpassing van de loongrenzen en uitkeringsbedragen der sociale verzekeringswetten aan de situatie, ontstaan door de laatste loonronden, juist.

Men was van oordeel, dat bepaalde punten, hieronder behandeld, noch bij de schriftelijke voorbereiding der openbare behandeling van deze ontwerpen, noch bij de openbare behandeling van parlementaire tijdnood. Daarom vond algemeen de gedachte ingang eventueel een bespreking door de Kamer van zodanige punten alsnog mogelijk te maken, b.v. aan de hand van een door de Minister in te dienen nota.

Wijziging van de Invaliditeitswet, de Ziektewet, de Zeeongevallenwet 1919, de wet van 21 December 1950, Stb. K 590, tot uitbreiding van de toepassing van het Ziekenfondsenbesluit en de Werkloosheidswet (Verhoging loongrenzen).

Unificatie van de loongrenzen op f 6000. Vele leden konden begrijpen dat, voor wat de Invaliditeitswet en de Ziektewet betreft, de loongrenzen meteen gebracht wordt op de hoogte van die, geldend voor de Werkloosheidswet.

Vele andere leden vestigden er de aandacht op dat, waar de loongrenzen voor de Werkloosheidswet reeds bij de invoering dier wet op het sindsdien niet gewijzigde bedrag van f 6000 werd gesteld en de lonen gedurende het jaar 1954 gemiddeld met circa 15 % zijn verhoogd, vele loontrekkenden die aanvankelijk verzekerd waren thans buiten de Werkloosheidswet vallen.

Deze leden hadden nota genomen van de mededeling van de Minister, dat bij het onderhavige voorstel tot verhoging der loongrenzen rekening is gehouden op een mogelijk medio 1955 te effectueren huurverhoging, die misschien nog tot een geringe correctie van de lonen aanleiding kan geven. Zij beschouwden de loongrenzen van f 6000 niet als een heilig getal, dat als topgrens dient te worden aangemerkt. Zij wilden dan ook afwachten in welke mate de lonen in 1955 zullen worden verhoogd in verband met een eventuele huurverhoging of anderszins, en behielden zich de vrijheid voor in dat verband voor eventuele verhoging van de aldus geunificeerde loongrenzen der sociale verzekeringswetten het pleit te voeren.

Zeer vele leden stemden in met de opvatting van de Minister en van de Stichting van de Arbeid, dat in den vervolge niet op iedere loonsverhoging een herziening van de loongrenzen der sociale verzekeringswetten moet volgen. Ook zij achtten het gewenst, dat er op dit gebied thans enige rust komt.

Vele leden juichten het toe, dat men zich thans van de zijde van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst met een verhoging van de loongrenzen van het Ziekenfondsenbesluit kan verenigen.

Van andere zijde vestigde men er de aandacht op, dat in de algemene vergadering der K.N.M.B.G. van 27 November jl. aangenomen motie, waarvan de tekst gepubliceerd is in *Medisch Contact* van 2 December jl., „besluit, indien het wetsvoorstel tot verhoging der loongrenzen tot f 6000, ondanks de hiertegen bestaande bezwaren, wordt aangenomen, de nieuwe groep van verzekerden te aanvaarden...”, en dat de

hoofdredacteur van eerderevermeld orgaan der K.N.M.B.G., in dezelfde aflevering (blz. 726), daaruit afleidt, dat de artsen „thans zich niet zullen verzetten tegen de consequenties van de eventuele optrekking van de loongrens, indien daartoe overhoofd door de Staten-Generaal zou worden besloten”.

Met deze teksten voor ogen betwijfelde men, of het juist is te stellen, dat de medewerkers der ziekenfondsen zich met een en ander thans kunnen verenigen.

Vele leden vroegen de Minister derhalve, of de bij de K.N.M.B.G. gerezen bezwaren inderdaad niet meer bestaan. Zij wezen er op, dat blijkens evengenoemde publicatie de artsen hun medewerking aan de ziekenfondsen ten aanzien van de verhoging van de loongrens afhankelijk hebben gesteld van enige voorwaarden en van de vervulling daarvan binnen een zekere tijdslijm, althans in diër voege, dat „uit het verloop der verdere onderhandelingen vóór 1 Juni 1955 blijken zal, dat met haar wens en verlangens inderdaad ernstig rekening wordt gehouden”.

Voorts zou het deze leden interesseren te vernemen, of de hierbedoelde voorwaarden ook als zodanig aan de Minister zijn gesteld, d.w.z. als voorwaarden voor de medewerking der artsen aan de ziekenfondsen. Zij zouden dan gaarne in kennis gesteld worden van deze voorwaarden, alsmede van de consequenties, die aan hun niet vervulling binnen de gestelde tijdslijm zouden zijn verbonden.

Verscheidene andere leden, die zich bij het vorengaande aansloten, zouden voorts gaarne vernemen, welke de toezeggingen zijn, die de Minister blijkens de in *Medisch Contact* gepubliceerde motie aan het hoofdbestuur der K.N.M.B.G. heeft gedaan.

Het was de leden, hiervóór aan het woord, bekend, dat één der bezwaren van de K.N.M.B.G. zich richt tegen het hanteren van een loongrens tegenover de steeds harerzijds bepleite inkomensgrens, waarbij de organisaties van medewerkers zich beroepen op het Ziekenfondsenbesluit, dat alleen van „inkomen” spreekt en niet van „loon”. Zij achtten het van belang, aan dit begrip vast te houden, te meer nu deze aangelegenheid nog sub *judice* is.

Hadden deze leden dit bezwaar goed begrepen, dan geldt het vooral die gevallen, waarin naast een betrekkelijk klein inkomen uit een loondienstverhouding een zodanig inkomen uit andere bronnen genoten wordt, dat men in feite niet te maken heeft met de groep voor wie de verplichte verzekering nodig en bedoeld is.

Verscheidene andere leden informeerden in dit verband, of het juist is, dat een handelsreiziger, die per jaar f 5000 vast salaris en daarboven f 5000 aan provisie geniet, toch onder de loongrens valt. Moet in dergelijke sprekende gevallen niet het totale inkomen berekend worden?

De leden, hiervóór aan het woord, meenden, dat in dit verband de in artikel II, eerste lid, opgenomen nieuwe omschrijving van het loonbegrip, waarop zij nog nader terugkwamen, geen uitkomst biedt.

Zij zagen voorts gaarne nadere inlichtingen tegemoet nopens de vraag, of vaststelling ener inkomensgrens in stede van een loongrens op onoverkomelijke principiële of praktische bezwaren zou stuiten, ook al hadden zij er begrip voor, dat de onderhavige voorstellen tot wetswijziging niet de meest aangewezen gelegenheid bieden om eventueel hieraan gevolg te geven.

Wèl achtten deze leden het moment gekomen om de voor de vrijwillige verzekering bestaande inkomensgrens eveneens aan te passen aan de gewijzigde situatie. Weliswaar hebben de inkomens van het niet in loondienst werkende deel der bevolking niet even consequent de stijging ervaren van de loonronden; maar het valt toch niet te ontkennen, dat ook voor de zelfstandigen de levenskosten en de kosten van geneeskundige behandeling evenzeer zodanig zijn gestegen, dat de bestaande inkomensgrens van f 3750 niet meer past als plafond voor de groep, die dringend behoefte heeft aan ziekenfondsverzekering. Ook al vallen de vrijwillige ziekenfondsen niet onmiddellijk onder de bemoeiing van deze Minister, deze leden meenden toch op deze samenhang te moeten wijzen en de Minister te verzoeken gelijkstelling te bevorderen.

Vele andere leden sloten zich bij dit laatste aan.

De leden, hiervóór aan het woord, vervolgden bij het stellen van verdere vragen niet voornemens te zijn, alle deze ziekenfondsproblemen aan de orde te stellen bij het onderhavige wetsontwerp betreffende wijziging van de loongrens, doch met name het vraagstuk van de draagkracht toch wel zeer belangrijk te achten met het oog op de vaststelling van de mogelijkheid voor het dragen van enig eigen risico; een uitgangspunt waarop ook de voorstellen voor een getrapte ziekenfondsverzekering van de K.N.M.B.G. zijn gebaseerd.

Ook al heeft de Minister blijkbaar overwegende bezwaren hiertegen, deze leden waren toch van mening, dat dit beginsel nadere overweging ten zeerste verdient. Zij vroegen of de mededeling van de Minister, dat „de ziekenfondsenorganisaties tegenover dit plan afwijzend staan” inhoudt, dat alle of vrijwel alle ziekenfondsenorganisaties zich over dit plan hebben uitgesproken. Ook de vraag, of en, zo ja, in hoeverre het particuliere verzekeringsbedrijf kan worden ingeschakeld achtten de hier aan het woord zijnde leden nadere bestudering waard.

Wat de draagkracht van eigen risico betreft, waren zij van mening dat, veel meer dan een uniforme loongrens, hiervoor bepalend zou dienen te zijn een berekening van de draagkracht per gezinslid (verbruikseenheid) zoals deze onlangs werd gepubliceerd.

Voorts hadden deze leden uit een adres, dat de Kamer van de zijde der K.N.M.B.G. heeft bereikt, kennis genomen van de daar levende bezwaren tegen de bestaande herverzekeringcontracten van de ziekenfondsen voor wat betreft de ziekenhuisbehandeling en tegen de daaruit voortvloeiende moeilijkheden voor specialisten in verband met de z.g. gesloten ziekenhuizen. Ook daaromtrent zouden zij gaarne worden ingelicht en eventueel willen vernemen of de Minister de ernst, waarmee dit bezwaar naar voren wordt gebracht kan inzien en delen, c.q. maatregelen kan bevorderen om dit te ondervangen.

Uit ditzelfde adres was deze leden opnieuw duidelijk geworden, dat in artsenkringen vele en velerlei ideële en praktische bezwaren bestaan tegen het ziekenfondswezen in zijn huidige vorm en tegen de gang van zaken daarbij. Zonder op de merites van deze opvattingen en bezwaren in te gaan, achtten deze leden een toestand, die van de zijde der artsen reeds zo herhaaldelijk aanleiding gaf tot uitingen van onbehagen en ontevredenheid, zeer te betreuren en niet in het belang van een goede verzorging van de gezondheidsbelangen van onze bevolking. Deze leden zouden daarom de gelegenheid van deze wetswijziging gaarne benutten om de aandacht van de Minister te vragen voor deze situatie en aan te dringen op een in de toekomst zodanig te voeren overleg en op zodanige maatregelen, dat een behaaglijker atmosfeer rondom het ziekenfondswezen tot stand kome.

Verscheidene leden, die verklaarden met de beoogde coördinatie van de verschillende sociale verzekeringswetten op het stuk van de loongrens te kunnen instemmen, zouden het in dit verband evenwel op prijs stellen te vernemen, of juist is, wat in sommige kringen wordt beweerd, nl. dat door de optrekking van de loongrens voor de Ziektewet verschillende groepen, die tot dusver niet onder de wet vielen, daar thans wel onder zullen vallen.

Naar hun mening is dit niet de bedoeling van de voorgestelde wijziging der loongrenzen. De bedoeling is, de tot dusver bestaande toestand te bestendigen, zodat in feite geen wijziging, althans geen wijziging van betekenis, in de groep der verzekerden wordt gebracht.

Naar deze leden meenden te weten is de onrust in medische kringen rechtstreeks een gevolg van het feit, dat de verhoging van de loongrens voor het Ziekenfondsenbesluit als uitvloeisel van die voor de Ziektewet een aanmerkelijke verruiming van de groep verplicht verzekerden dreigt mede te brengen.

In de publicaties naar aanleiding van het onderhavige wetsontwerp wordt deze uitbreiding op 150 000 à 250 000 personen geraamd. Kan de Minister hierover nadere mededelingen doen?

Wijziging van het loonbegrip. Vele leden stonden stil bij de opmerking van de Minister, dat het in aanmerking nemen van het ruimere loonbegrip ingevolge de Coördinatiewet Sociale

Verzekering tot gevolg heeft, dat het bepalen van de loongrenzen thans niet meer zo eenvoudig is, en bij 's Ministers verdere mededeling, dat de Sociale Verzekeringsraad, na overleg met de bewindsman de consequenties van een en ander onder ogen gezien hebbende, tot de slotsom is gekomen, dat het gewenst is te komen tot een zo eenvoudig mogelijk criterium, dat het overeengekomen vast bruto-loon zo dicht mogelijk zal dienen te benaderen.

De hier aan het woord zijnde leden sloten zich gaarne aan bij het lofwaardige streven om tot een zo eenvoudig mogelijk criterium te geraken, doch zij trokken in twijfel, of dit met de thans voorgestelde wijzigingen zal worden bereikt.

Zo valt onder loon, als in het voorstel geformuleerd, niet de niet ingehouden loonbelasting, en b.v., anders dan het de Memorie van Antwoord wil, wel de vacatiebon.

Wenst de Minister werkelijk een loonbegrip, dat het bruto-loon zo dicht mogelijk benadert — hetgeen niet het streven van de hier aan het woord zijnde leden is —, dan zal een andere weg dienen te worden ingeslagen. Men zal dan niet, naast het in de Coördinatiewet Sociale Verzekering neergelegde loonbegrip, een nieuw loonbegrip moeten introduceren, ook al is dit aan een vroeger bestaand hebbend loonbegrip ontleend, doch men corrigeer waar nodig het loonbegrip van de Coördinatiewet. Zulke correcties zouden b.v. hierin kunnen bestaan, dat men de uitzonderingen van artikel 6, eerste lid, sub 1, van de Coördinatiewet niet toepast.

Deze leden merkten nog op, dat het voorbeeld van een onbillijkheid ten gevolge van de invoering van het nieuwe loonbegrip, door de Minister ontleend aan de consequenties, voortvloeiende uit artikel 6, eerste lid, onder 1, van de Coördinatiewet, hun allerminst aansprak. Immers, wanneer zich bij gelijk loon verdienende werknemers verschil in pensioenbijdragen voordoen, zijn verschillen in de voor besteding resterende bedragen daarvan het gevolg. Dat deze verschillen consequenties hebben voor het al dan niet verplicht verzekerd zijn achten de hier aan het woord zijnde leden niet een bijzondere onbillijkheid.

Zij vatten hun bedenkingen tegen het onderhavige onderdeel van het ontwerp als volgt samen, dat dit teruggrijpt naar het oude loonbegrip, met enkele afwijkingen van geringe betekenis, doch niet naar het bruto-loon met vacantietoelage, doch naar een wederom vaag begrip, hetwelk behalve het bruto-loon ook allerlei werkgeversbijdragen in verzekering kan omvatten.

Vele andere leden veronderstelden, dat de passage in de Memorie van Toelichting, dat „de kinderbijslag, uit anderen hoofde genoten dan ingevolge de Kinderbijslagwet daarbij dient te worden uitgezonderd” (blz. 4, rechterkolom, eerste volle alinea van boven), aldus is op te vatten, dat ten aanzien van de kinderbijslag geen verandering in de bestaande situatie zal intreden. Gaarne vernamen zij of deze veronderstelling juist is, en derhalve de wettelijke kinderbijslag niet zal meetellen bij de vaststelling van de loongrenzen.

Zij meenden voorts de omschrijving van het loonbegrip ook aldus te moeten interpreteren, dat uitkeringen en gratificaties ten behoeve van eigenwoningbouw e.d. niet als een regelmatige uitkering in de zin van loon worden gezien. Het streven naar bezitsvorming zou anders worden gefrustreerd door het eventuele verlies van sociale zekerheid, waartegen deze leden ernstig bezwaar zouden koesteren.

Datum van inwerkingtreding. Verscheidene leden wezen er op, dat in artikel VII de datum van inwerkingtreding wordt gesteld op 1 Januari 1955, c.q. 1 October 1954.

Hier dreigt men, aldus deze leden, een fout te zullen maken. In de beschikking van het College van Rijksbemiddelaars van 23 September 1954 werd een algemene vergunning tot verhoging der lonen met ten hoogste 6 % verleend, ingaande de loonweek, waarin 1 October valt. Er zijn dus gevallen, waarin de 6 % werd verleend, ingaande 25, 27, 28, 29 of 30 September 1954.

Voor al die gevallen geeft artikel VII geen oplossing, daar de betrokkenen op 30 September 1954 reeds het hogere loon genoten en, voor zover ze daardoor boven de loongrens van f 5300 kwamen, toen dus reeds geen arbeider in de zin der Ziektewet meer waren. Te overwegen ware daarom de datum 30 September 1954 in artikel VII te wijzigen in 24 September 1954 en de datum 1 October 1954 in 25 September 1954.

Wijziging van de Noodwet Ouderdomsvoorziening (Verhoging van uitkeringsbedragen en inkomensgrenzen)

Vele leden juichten het toe, dat de Minister er ook nu weer toe over is gegaan alle uitkeringsbedragen met een gelijk bedrag te verhogen, waardoor het verschil tussen de gemeenteklassen niet groter is geworden.

Tijdelijke verhoging van ongevalsuitkeringen. Wijziging van de wet van 3 Februari 1954, Stb. 60, tot tijdelijke verhoging van renten ingevolge de Invaliditeitswet en van de op die renten verleende toeslagen (Verhoging renten en toeslagen)

Vrij algemeen werd betreurd, dat de Minister de gelegenheid van deze herziening niet heeft aangegrepen, om tegemoet te komen aan het verlangen van de Kamer, de toeslag op de renten van de Ongevallenwetten en de Invaliditeitswet ook toe te kennen aan hen die de 65-jarige leeftijd overschrijden. Betrokkenen worden dan verwezen naar de Noodwet Ouderdomsvoorziening, doch degenen die boven de grenzen van de Noodwet uitkomen, derven dan de toeslag. Dit is onbillijk. Het betreft hier als regel mensen met een sober inkomen. De toeslagen moeten toch eigenlijk beschouwd worden als essentieel bestanddeel dezer renten. Het is onjuist om deze mensen een gedeelte van hun rente te ontnemen om dan aan sommige hunner via de Noodwet Ouderdomsvoorziening weer een uitkering te geven.

Vele leden vestigden alsnog de aandacht van de Minister op het probleem van de inhouding van de toeslagen op de rente van de Invaliditeitswet indien voor de rentetrekker een pensioenregeling geldt en ook deze toeslag op het pensioen in mindering wordt gebracht. Zij waren van oordeel, dat het dringend nodig is dat hiervoor een oplossing komt. Gaarne zouden zij van de Minister vernemen, welke maatregelen zijnerzijds zijn te verwachten om aan dit verlangen tegemoet te komen.

Verskillende leden was opgevallen, dat in de Memorie van Toelichting (Stuk no. 9) wordt gesuggereerd, dat de extra lasten, voortvloeiende uit de aanpassing van invaliditeits- en andere renten aan gewijzigde omstandigheden niet veel langer door de Overheid zullen kunnen worden gedragen, doch voor rekening zullen komen van de verzekering zelf. Hiertegen maakten deze leden bezwaar. Alle bedoelde aanvullingen op renten, waarbij ook nog het kraamgeld en de kinderbijslag ten behoeve van rentetrekkers kunnen worden gevoegd, worden door de Overheid bekostigd uit de algemene middelen, d.w.z. uit de vereveningsheffing. Uit deze heffing wordt voor een belangrijk gedeelte voorts de uitvoering van de Noodwet Ouderdomsvoorziening betaald. Het bedrijfsleven zal blijkbaar dit alles te zijnen laste moeten nemen, ten gevolge waarvan er een uitholling ontstaat waartegen deze leden bezwaar maakten.

Wijziging van de Kinderbijslagwet (Verhoging kinderbijslagen)

Vele leden verklaarden tot hun spijt te hebben moeten vaststellen, dat de Minister zich refereert aan het standpunt van de Sociaal-Economische Raad ter zake van de verhoging van de kinderbijslaguitkeringen met slechts 6 %. Het noodlottige gevolg daarvan is, zo zeiden zij, dat het welstandsniveau der gezinnen met kinderen in de toekomst met iedere loonsverhoging verder af komt te liggen van het welstandspeil der gezinnen zonder kinderen. Wel waren zij van oordeel zich thans bij het voorstel te moeten neerleggen, maar het is begrijpelijk,

zo zegden zij, dat de behoefte tot en de drang naar een sterkere progressie in de kinderbijslag op deze wijze steeds groter zal worden, waar immers het grotere gezin onder een dergelijke gebrekkige aanpassing aan de vermeerderde welvaart het meeste lijdt.

Vele andere leden, waarbij sommige nog andere leden zich aansloten, konden de in het vorengaande vervatte mening niet delen. Deze leden verwezen korthedshalve naar hetgeen door de Minister te dezen aanzien in de Memorie van Antwoord nopens hoofdstuk XII van de Rijksbegroting voor het dienst-

jaar 1955 (3700, XII, no. 12, blz. 24, linkerkolom) naar voren is gebracht.

Aldus vastgesteld 13 December 1954.

VAN DEN BORN
DE KORT
STAPELKAMP
KIKKERT
CORNELISSEN.